

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 28.4.2015 г.
COM(2015) 185 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Европейска програма за сигурност

Европейският съюз се стреми да гарантира, че гражданите живеят в пространство на свобода, сигурност и правосъдие без вътрешни граници. Европейците трябва да се чувстват уверени, че където и да се преместят в рамките на Съюза, тяхната свобода и сигурност ще са добре защитени, при пълно зачитане на ценностите на Съюза, в това число принципите на правовата държава и основните права.

През последните години се появиха нови заплахи с комплексен характер, които подчертаха необходимостта от допълнителни взаимодействия и по-тясно сътрудничество на всички равнища. Много от настоящите проблеми в областта на сигурността водят началото си от нестабилност в държавите в непосредствено съседство с ЕС и от променящите се форми на радикализация, насилие и тероризъм. Заплахите стават все по-разнообразни и международни, имат все по-силно изразен трансграничен характер и засягат все повече сектори.

Тези заплахи налагат ефективен и **координиран отговор на европейско равнище**. Всички институции на ЕС са единодушни, че се нуждаем от обновена стратегия за вътрешна сигурност за следващите пет години¹.

С оглед на изпълнението на тази цел в настоящата **Европейска програма за сигурност** се излага как Съюзът може да придаде **добавена стойност**, за да подкрепи държавите членки при гарантирането на сигурността. Както заяви председателят Жан-Клод Юнкер в своите Политически насоки: „*Борбата с трансграничната престъпност и тероризма е обща европейска отговорност*“.² Държавите членки носят на първо място отговорност за сигурността. Те обаче вече не са в състояние сами да я обезпечат успешно в пълна степен. Всички съответни европейски и национални участници трябва да работят по-добре заедно за справяне с трансграничните заплахи, като се зачитат отговорностите на държавите членки за утвърждаване на закона и опазване на вътрешната сигурност. Ето защо Европейската програма за сигурност трябва да бъде **обща програма** на Съюза и държавите членки. Резултатът следва да бъде **пространство на вътрешна сигурност на ЕС**, в което хората са защитени при пълно зачитане на основните права.

Настоящата програма ще е двигател за по-добър обмен на информация, засилено оперативно сътрудничество и взаимно доверие, като ще се използва пълният спектър от политики и инструменти на ЕС. С нея ще се гарантира, че се работи съвместно по вътрешните и външните измерения на сигурността. ЕС трябва да продължи да бъде бдителен по отношение на други нововъзникващи заплахи, които също биха могли да изискват координиран отговор от страна на ЕС, но програмата отрежда приоритет на **тероризма, организираната престъпност и киберпрестъпността** като взаимносвързани области със силно трансгранично измерение, в които действията на ЕС могат да доведат до осезаеми резултати.

1. ПО-ДОБРО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА СИГУРНОСТТА

ЕС вече въведе поредица от правни и практически инструменти и инструменти за подпомагане с цел да осигури солидна подкрепа за едно Европейско пространство на вътрешна сигурност. Стратегическите цели, изложени в Стратегията за вътрешна сигурност за периода 2010—2014 г., остават валидни и следва да

---

¹ Заключение на Европейския съвет EUCO 79/14 от 27.6.2014 г.; Резолюция на Европейския парламент 2014/2918 от 17.12.2014 г.; Заключение на Съвета от 4.12.2014 г. относно разработването на обновена стратегия за вътрешна сигурност на Европейския съюз.

² „Ново начало за Европа: моята програма за работни места, растеж, справедливост и демократична промяна“ — Политически насоки за следващата Европейска комисия, 15 юли 2014 г.

продължи да се работи за тяхното постигане³. В тази връзка Договорът от Лисабон предостави подходящ фундамент за ЕС, като укрепи правната рамка на ЕС с цел обединяване на усилията и гарантиране на свобода и сигурност, свободно движение в рамките на ЕС и ефективен европейски отговор на трансграничните заплахи. С Договора бяха засилени защитата на основните права и демократичният контрол върху политиките на Съюза в областта на вътрешната сигурност, а Европейският парламент стана равнопоставен съзаконотател в областта на полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси. От 1 декември 2014 г. полицейското и съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси попадат в обхвата на общия правен ред на ЕС. Съдебният контрол от страна на Съда на Европейския съюз, както и ролята на Комисията като пазител на Договорите вече се прилагат изцяло⁴, като това ще гарантира зачитането на правата на лицата и ще увеличи правната сигурност и доверието.

Сега е време за по-добро и по-тясно сътрудничество. Успехът на инструментите, въведени от Съюза през последните години, се опира на първо място на споделянето на отговорност, на взаимното доверие и на ефективното сътрудничество между всички участници в процеса: институциите и агенциите на ЕС, държавите членки и националните органи.

За тази цел в програмата се очертава общ подход за ЕС и неговите държави членки, който е всеобхватен, насочен към постигането на конкретни резултати и реалистичен. За да се извлече максимална полза от съществуващите мерки на ЕС и, когато е необходимо, да се въведат нови и допълнителни дейности, всички участници трябва да работят съвместно въз основа на **пет основни принципа**.

Най-напред, необходимо е да се гарантира пълното зачитане на основните права. Сигурността и зачитането на основните права не са противоположни, а съгласувани и взаимно допълващи се цели на политиката⁵. Подходът на ЕС се основава на общите демократични ценности на нашите отворени общества, включително принципите на правовата държава, и трябва да зачита и утвърждава основните права, заложен в Хартата на основните права. Всички мерки в областта на сигурността трябва да са в съответствие с принципите на необходимост, пропорционалност и законност, като са налице съответните предпазни механизми, за да се гарантират отчетност и съдебна защита⁶. Комисията стриктно ще проверява за това всяка мярка да е в пълно съответствие с основните права, като същевременно ефективно постига набелязаните цели. Въздействието на всяка една нова инициатива по отношение на свободното движение и защитата на личните данни трябва да бъде в пълно съответствие с принципа на пропорционалност и основните права. Това е обща отговорност на всички участници в процеса на равнище ЕС и държави членки. Органи на ЕС като Агенцията на ЕС за основните права (FRA) и Европейският надзорен орган по защита на данните имат важна роля в подпомагането на институциите на ЕС и други агенции на ЕС да защитават и утвърждават нашите ценности.

³ Заключение на Съвета от 25.2.2010 г. относно стратегия за вътрешна сигурност за Европейския съюз „Към европейски модел за сигурност“; COM(2014) 154 final от 11.3.2014 г.

⁴ При спазване на специфичните условия на Протокол № 22 по отношение на Дания и Протокол № 21 и Протокол № 36 по отношение на Обединеното кралство и Ирландия.

⁵ Член 6 от Хартата на основните права и решението на Съда на Европейския съюз от 8 април 2014 г. по съединени дела C-293/12 и C-594/12, точка 42.

⁶ Член 52, параграф 1 от Хартата на основните права; цитираното по-горе решение на Съда на Европейския съюз от 8 април 2014 г.

Второ, имаме нужда от повече прозрачност, отчетност и демократичен контрол, за да се осигури доверието на гражданите. Европейският парламент поема в пълна степен ролята си на съзаконодател, като осигурява демократичен контрол. Специфичната роля на националните парламенти в областта на свободата, сигурността и правосъдието⁷ намира своето отражение в по-общия ангажимент на Комисията за подновяване на политическия диалог с националните парламенти. Два пъти годишно Комисията ще представя на Европейския парламент и на Съвета актуална информация относно изпълнението на програмата. Комисията също така ще разработи показатели за изпълнението за ключови инструменти на ЕС. С цел допълнително засилване на прозрачността и по-широко участие, през 2015 г. Комисията ще създаде Консултативен форум на ЕС по въпросите на сигурността, в който ще участват държавите членки, Европейският парламент, агенциите на ЕС, както и представители на гражданското общество, академичните среди и частния сектор.

Трето, трябва да се осигури по-добро прилагане и изпълнение на съществуващите правни инструменти на ЕС. Един от приоритетите на Комисията ще бъде да помага на държавите членки да продължат да изграждат взаимно доверие, да използват в пълна степен съществуващите инструменти за обмен на информация и да насърчават трансграничното оперативно сътрудничество между компетентните органи. Както партньорската оценка, така и ефективният мониторинг на изпълнението на европейските мерки имат своето място в тази връзка.

Четвърто, имаме нужда от по-съгласуван междуведомствен и междусекторен подход. Предвид нарастващата връзка между различни видове заплахи за сигурността, политиката и действията по места трябва да бъдат изцяло координирани между всички съответни агенции на ЕС — в областта на правосъдието и вътрешните работи⁸ и извън нея. Тези агенции осигуряват експертна подкрепа в дадена област и експертен опит за държавите членки и за ЕС като цяло. Те функционират като информационни центрове, спомагат за прилагане на правото на ЕС и играят решаваща роля за подпомагане на оперативното сътрудничество, например съвместните трансгранични действия. Време е да се задълбочи сътрудничеството между тези агенции. Комисията ще стартира процес на размисъл относно начините за максимално увеличаване на техния принос чрез по-тясно сътрудничество помежду им, координация с държавите членки, широкообхватно програмиране, внимателно планиране и насочване на ресурсите.

Конкретните действия в рамките на широк спектър от политики на ЕС допринасят за постигането на целите на сигурността, включително в областта на транспорта, финансите, митниците, образованието, политиката за морска сигурност, информационните технологии, енергетиката и общественото здраве. Действията в областта на цифровия единен пазар и по линия на европейската политика за съседство допълват и укрепват Европейската програма за сигурност. Програмата се

---

⁷ Член 69 от ДФЕС.

⁸ Агенцията на ЕС в областта на правоприлагането Европол, Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници Frontex, Агенцията на ЕС за съдебно сътрудничество Евроюст, Европейският полицейски колеж (CEPOL), Агенцията на ЕС за широкомащабни информационни системи eu-LISA и Европейският център за мониторинг на наркотиците и наркоманиите (ЕЦМНН).

опира също и на съществуващите секторни стратегии на ЕС, които могат пряко или непряко да допринесат за постигането на висока степен на сигурност⁹.

Настоящата програма следва да се разглежда във връзка с Европейската програма за миграцията¹⁰, която предстои да бъде приета и в която ще се разглеждат въпроси, пряко свързани със сигурността, като например незаконното превеждане през граница на мигранти, трафика на хора, социалното сближаване и управлението на границите.

Пето, трябва да разглеждаме заедно всички вътрешни и външни измерения на сигурността. Заплахите за сигурността не спират на границите на ЕС. Вътрешната сигурност на ЕС и глобалната сигурност са взаимнозависими и взаимносвързани. Ето защо отговорът на ЕС трябва да бъде всеобхватен и да се основава на съгласуван набор от действия, които съчетават вътрешните и външните измерения, така че да се заздравят допълнително връзките между правосъдието и вътрешните работи и общата политика за сигурност и отбрана. Неговият успех зависи в голяма степен от сътрудничеството с международните партньори. Превантивното взаимодействие с трети държави е необходимо, за да се предприемат действия за справяне с първопричините за проблемите в областта на сигурността.

Трябва да увеличим максимално добавената стойност на водените от ЕС политически **диалози относно сигурността** — както и на съответните финансови инструменти и дейности на ЕС — с държавите, обхванати от процеса на разширяване, и държавите в съседство, с ключови стратегически партньори и съответните международни и регионални организации. Диалозите следва да бъдат разширени, така че да обхванат приоритети като сътрудничеството в борбата срещу транснационалната организирана престъпност и тероризма, незаконното превеждане през граница на мигранти и трафика на хора. Това следва да доведе до конкретни съвместни планове за действие с ключови трети държави и да намери отражение в целенасоченото използване на финансовите инструменти на ЕС.

Делегациите на ЕС в трети държави имат важно място по отношение на диалозите относно сигурността и следователно налагат наличието на експертен опит и на подобра координация на местно равнище. Продължаващото **разполагане на експерти по сигурността** в делегациите на ЕС в държавите, обхванати от европейската политика за съседство, и в други избрани държави извън ЕС следва да бъде приоритет. Следва също така да проучим способности за това как да използваме в максимална степен експертния опит на служителите на правоприлагащи органи на държавите членки, командировани в държави извън ЕС, както и да обмислим дали е възможно изпращането на служители за връзка и магистрати от агенциите на ЕС в ключови трети държави.

---

⁹ Стратегията на ЕС за морска сигурност (Заклучения на Съвета от 24.6.2014 г.); Стратегията за киберсигурност (JOIN (2013) 1 final от 7.2.2013 г.); Стратегията за управление на риска в областта на митниците (COM(2014) 527 final от 21.8.2014 г.); Стратегическата рамка за европейското сътрудничество в областта на образованието и обучението (Заклучения на Съвета от 12.5.2009 г.); Стратегията на ЕС за младежта (COM(2009) 200 окончателен от 27.4.2009 г.); Стратегията на ЕС за засилване на борбата с контрабандата на цигари и други форми на незаконна търговия с тютюневи изделия (COM(2013) 324 final от 6.6.2013 г.). Програмата също така допълва текущи инициативи като прегледа на стратегическия експортен контрол (COM(2014) 244 final от 24.4.2014 г.).

¹⁰ Европейската програма за миграцията е една от инициативите от работната програма на Комисията за 2015 г.

Споразуменията за правна взаимопомощ с трети държави (САЩ, Япония¹¹) са инструменти от основно значение за международното съдебно сътрудничество и Комисията ще прецени дали е необходимо да се разработят други двустранни или многостранни споразумения с ключови трети държави.

И на последно място, Съюзът следва да продължи да развива отношенията си с международни организации, като ООН, Съвета на Европа и Интерпол, и да използва по-активно многостранни форуми, като например Глобалния форум за борба с тероризма, с цел насърчаване на най-добрите практики и изпълнение на общите цели.

Външните аспекти на сигурността ще бъдат по-подробно разработени в контекста на стратегическия преглед, стартиран от Върховния представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и заместник-председател на Комисията, както и в рамките на текущото преразглеждане на европейската политика за съседство.

2. УКРЕПВАНЕ НА СТЪЛБОВЕТЕ, НА КОИТО СЕ ОСНОВАВАТ ДЕЙСТВИЯТА НА ЕС

От оперативна гледна точка по-доброто и по-тясно сътрудничество означава на първо място, че всички участници в процеса — независимо дали институциите и агенциите на ЕС, държавите членки или националните правоприлагащи органи — прилагат в пълна степен съществуващите инструменти. То изисква също така, при необходимост, нови или по-развити инструменти за постигането на максимална добавена стойност на мерките на ЕС за обмен на информация, оперативно сътрудничество и друг вид подкрепа.

2.1 Подобряване на обмена на информация

Съюзът предоставя редица инструменти за улесняване на обмена на информация между националните правоприлагащи органи. Те следва да се оползотворяват максимално от държавите членки. В случаите, където все още съществуват съществени пропуски, следва да се прецени дали са необходими допълнителни инструменти на ЕС.

Понастоящем **Шенгенската информационна система (ШИС)** е най-широко използваният инструмент за обмен на информация. Компетентните национални органи могат да я използват за справки по сигнали за издирвани или изчезнали лица и вещи, както в рамките на Съюза, така и по външните граници. ШИС беше модернизирана в началото на 2015 г., за да се подобри обменът на информация относно лицата, заподозрени в извършване на терористична дейност, и да се подпомогнат усилията на държавите членки за обявяване за невалидни на документите за пътуване на лица, за които има подозрения, че искат да се присъединят към терористични групи извън ЕС. Комисията ще проучи възможности за подпомагане на държавите членки да прилагат забрани за пътуване, наложени на национално равнище. Комисията ще направи оценка на ШИС в периода 2015—2016 г., за да прецени дали новите оперативни нужди налагат законодателни промени, като например въвеждане на допълнителни категории за задействане на сигнали.

---

¹¹ Решение 2009/820/ОВППС на Съвета от 23.10.2009 г. и Решение 2010/88/ОВППС/ПВР на Съвета от 30.11.2009 г.

За да се засили допълнително сигурността по външните граници, следва по-пълноценно да се използват ШИС и базата данни на Интерпол относно **откраднати или изчезнали документи за пътуване (Stolen and Lost Travel Documents — SLTD)**. Комисията ще помага на държавите членки да използват автоматизирания граничен контрол с проверки в ШИС и SLTD и ще продължи да следи дали държавите членки изпълняват задължението си за предоставяне на данни в SLTD¹². Понастоящем Комисията актуализира и ръководството за гранична охрана с цел по-добро насочване на граничните проверки и насърчаване на пълноценното използване на ШИС и SLTD.

Когато осъществяват контрол по своята част от външните граници, държавите членки носят отговорност за целия Съюз. Ето защо работата на националните гранични власти при извършването на проверки на лица следва да се подпомага от **общи показатели за риска**. Въз основа на приноса на държавите членки Комисията ще финализира през първата половина на 2015 г. първи набор от общи показатели за риска по отношение на чуждестранните бойци терористи. Европол и Frontex ще имат ключова роля за поддържането в бъдеще на тези показатели за риска. Комисията ще продължи да следи ефективността на Кодекса на шенгенските граници и ще разглежда всяка появила се нужда от подобрения.

Наличието на общи високи стандарти за **управление на границите**, които в пълна степен зачитат принципите на правовата държава и основните права, е от основно значение за предотвратяването на трансграничната престъпност и тероризма. Управлението на границите ще бъде допълнително разгледано в Европейската програма за миграция. Преразгледаното предложение относно интелигентните граници, което Комисията възнамерява да представи до началото на 2016 г., ще спомогне за увеличаване на ефикасността и ефективността.

Допълващите мерки за подобряване на сигурността във връзка с **движението на стоки** също спомагат за борба с незаконните дейности по границите, като трафика на оръжие, контрабандата на незаконни наркотици и цигари или незаконното пренасяне на парични средства. Митническата система за предварителна информация за товарите дава на митническите органи предварителна информация за оценката на риска относно сигурността на товарите, пристигащи във или напускащи ЕС. Тази система следва да се използва пълноценно, като се осигурява ефективен обмен на информация между митническите органи и с други правоприлагащи органи. Информационната система за борба с измамите (AFIS) осигурява изключително важна платформа за обмен на митническа информация за борба с измамите, която подпомага правоприлагането в митническата област с цел борба с трансграничната престъпност¹³.

Рамката от **Прюм**¹⁴ е друг пример за инструмент за обмен на информация на равнище ЕС, който все още не се използва в пълна степен. Рамката може да предложи автоматизирано сравняване на ДНК профили, дактилоскопични данни и данни за регистрацията на превозни средства, които са от ключово значение за разкриването на престъпления и за изготвянето на солидно обвинение. Потенциалът на системата не се използва в пълна степен, тъй като на този етап само ограничен брой държави членки са изпълнили правните си задължения и са интегрирали мрежата със собствените си системи. Това пречи на цялостната

¹² Обща позиция 2005/69/ПВП от 24.1.2005 г.

¹³ AFIS се управлява от Европейската служба за борба с измамите (OLAF).

¹⁴ Решение 2008/615/ПВП на Съвета от 23.6.2008 г. и Решение 2008/616/ПВП на Съвета от 23.6.2008 г.

ефективност на рамката от Прюм, що се отнася до залавянето и наказателно преследване на престъпници. Държавите членки получиха значителна финансова и техническа подкрепа за прилагането. Комисията ще отреди приоритет на тази област и ще използва правомощията си, за да гарантира правилното прилагане на правото на ЕС.

Разбира се, транспонирането на инструментите на ЕС на национално равнище не е достатъчно. Инструментите от рамката на ЕС за сигурност ще влязат в действие в пълна степен едва когато националните правоприлагащи агенции подхождат с доверие към съществуващите инструменти и с готовност обменят информация. Предложението за ново правно основание за **Европол**¹⁵, което понастоящем се разглежда от съзакондателите, има за цел да подобри капацитета на Европол за извършване на анализ, да даде тласък за оперативни действия от страна на държавите членки и да подсили режима на агенцията за защита на данните. Европол следва да бъде първият избор на държавите членки като канал за обмен на информация в областта на правоприлагането в ЕС. Приложението на Европол за мрежа за сигурен обмен на информация (SIENA) позволява на държавите членки да обменят информация по бърз, сигурен и лесен за потребителите начин както помежду си, така и с Европол или с трети страни, които имат споразумения за сътрудничество с Европол. За активното използване на инструментите за обмен на информация е необходим също така подходящ интерфейс между инструментите на ЕС и националните системи за правоприлагане, като например **единните звена за контакт**. Държавите членки трябва да създадат подходящи структури на национално равнище, за да интегрират и координират работата на съответните органи.

Проследяването на движението на извършителите на престъпления е от ключово значение за противодействието на терористичните и престъпните мрежи. Понастоящем е необходимо съзакондателите спешно да приключат работата си по създаването на **система на ЕС за резервационни данни на пътниците (PNR)** при въздушни превози, която да е напълно съвместима с Хартата на основните права, като същевременно осигурява солиден и ефективен инструмент на равнище ЕС. Анализът на PNR данните, които се предоставят в момента на извършването на резервация и при регистрацията за полет, спомагат да се идентифицират пътници, които представляват висок риск и които до момента не са известни на правоприлагащите органи. PNR данните доказаха значението си за идентифицирането на пътници, представляващи висок риск, в контекста на борбата с тероризма, трафика на наркотици, трафика на хора, сексуалната експлоатация на деца и други тежки престъпления. След като бъде приета, директивата за резервационните данни на пътниците ще осигури по-добро сътрудничество между националните системи и ще намали различията по отношение на сигурността между държавите членки. Наличието на общи показатели за риска, приложими към обработването на PNR данни, ще помогне да се попречи на престъпниците да предотвратят разкриването си чрез пътуване през друга държава членка. И тук Европол и Frontex могат да играят ключова роля за изготвянето и разпространението на такива показатели за риска въз основа на информация, подадена от държавите членки.

---

¹⁵ COM(2013) 173 final от 27.3.2013 г. Част от това предложение беше заменено от предложението за регламент за създаване на Агенция на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането (Cepol)(COM(2014) 465 final от 16.7.2014 г.).

ЕС е сключил **споразумения относно резервационните данни на пътниците** със Съединените щати, Канада и Австралия. Това сътрудничество има реална добавена стойност за идентифицирането и залавянето на чуждестранни бойци терористи, трафиканти на наркотици, или пътуващи извършители на сексуални престъпления. Бъдещият подход на Комисията към обмена на PNR данни с държави извън ЕС ще отчете нуждата от прилагане на последователни стандарти и от конкретни мерки за защита на основните права. След като Съдът на Европейския съюз представи становището си относно проекта на споразумение относно резервационните данни на пътниците с Канада и въз основа на заключенията на Съда, Комисията ще финализира работата си за установяване на юридически издържани и устойчиви решения за обмена на PNR данни с други трети държави, включително като обмисли възможността за типово споразумение относно PNR данните, в което се определят изискванията, които третите държави трябва да изпълняват, за да получават PNR данни от ЕС.

Общите правила за **защитата на данни** ще позволят на правоприлагащите и съдебните органи да си сътрудничат по-ефективно, като наред с това ще изградят доверие и ще гарантират правна сигурност. От ключово значение е постигането на съгласие до края на 2015 г. относно реформата в областта на защитата на данните като цяло, и по-специално по предложението за директива за защита на данните при действията на полицията и органите на наказателното правосъдие. Освен това Европейският съюз води преговори с правителството на Съединените щати по международно рамково споразумение („Рамково споразумение за защита на данните“), за да гарантира високо ниво на защита на личните данни, предавани между ЕС и САЩ за целите на предотвратяването, разкриването, разследването и наказателното преследване на престъпления, в това число тероризъм.

Данните за комуникациите също могат да допринесат по ефективен начин за предотвратяване и наказателно преследване на тероризма и организираната престъпност. След постановяването на решението на Съда на Европейския съюз относно Директивата за запазването на данни¹⁶ Комисията ще продължи да следи законодателните промени на национално равнище.

Борбата с престъпни организации, които действат в няколко държави — членки на ЕС, също изисква обмен на информация и сътрудничество между съдебните органи. 26 държави членки използват **Европейската информационна система за съдимост (ECRIS)**, която дава възможност за обмен на информация за предишни присъди на граждани на ЕС. Тя обаче не работи ефективно, що се отнася до осъдените в ЕС граждани на трети държави. Комисията ще ускори работата, която вече е в ход за подобряване на ECRIS по отношение на гражданите на трети държави, и е готова да работи за ефективното прилагане на системата.

Достъпът до съществуващи данни в реално време в държавите членки представлява област за бъдещи действия по отношение на обмена на информация. В отговор на искането, отправено от Съвета¹⁷, Комисията ще направи оценка на необходимостта и потенциалната добавена стойност на евентуална **Европейска информационна система на полицейските регистри (EPRIS)**, за да се улесни трансграничният достъп до информация, съхранявана в националните полицейски регистри. Междувременно Комисията вече подкрепя стартирането на пилотен

¹⁶ Решението на Съда на Европейския съюз от 8 април 2014 г., цитирано по-горе.

¹⁷ Вж. Заключенията на Съвета от 4.12.2014 г., посочени по-горе.

проект, планиран от група държави членки, за въвеждане на механизми за автоматизирано трансгранично търсене в националните регистри въз основа на наличието или липсата на попадение (hit/no hit)¹⁸.

И накрая, **общата среда за обмен на информация за морската област (CISE)** ще даде възможност за оперативна съвместимост по отношение на съответните данни, свързани със сигурността, в области като пиратството, тероризма, контрабандата на оръжие и наркотици, трафика на хора, замърсяването на околната среда, гражданската защита и природните бедствия, между компетентните органи в рамките на съществуващите им мандати.

*Действията на ЕС трябва на първо място да се съсредоточат върху **цялостното прилагане на вече приетите разпоредби** — като например рамката от Прюм, и **приемането на вече представените предложения** — като директивата на ЕС относно резервационните данни на пътниците, Регламента за Европол и реформата в областта на защитата на данните. Това би представлявало значителна крачка напред, тъй като би осигурило ясен, сигурен и надлежно регулиран набор от инструменти за предоставяне на компетентните органи на информацията, от която се нуждаят — при условие че се използва пълният потенциал на тези инструменти. **Ключови инструменти** като Шенгенската информационна система, Кодекса на шенгенските граници и ECRIS също следва да подлежат на преглед, а установените пропуски в обхвата им следва да се отстраняват.*

2.2 Засилено оперативно сътрудничество

Договорът от Лисабон предвижда законови и практически договорености за осигуряване на ефективно оперативно сътрудничество между органите на различни държави.

Посредством **цикъла на политиката на ЕС за борба с тежката и организираната престъпност** държавите членки координират общите приоритети и оперативни действия. Постоянният комитет за оперативно сътрудничество в областта на вътрешната сигурност (COSI) има централна роля. Цикълът на политиката осигурява методика за основан на разузнавателна информация подход към вътрешната сигурност, въз основа на съвместни оценки на заплахата, координирани в рамките на Европол. Той насочва наличните ресурси в зависимост от непосредствените, средносрочните и дългосрочните заплахи и рискове за сигурността. Цикълът на политиката следва да се използва в по-голяма степен от държавите членки за стартирането на конкретни операции на правоприлагащите органи за борба с организираната престъпност, включително с трети държави. Реален пример за ползата от това е Операция Archimedes, координирана от Европол през септември 2014 г. с цел борба с редица тежки престъпления в държавите членки и трети държави¹⁹. Такива операции следва да бъдат оценявани редовно, за да се набелязват най-добрите практики за бъдещи действия.

¹⁸ Автоматизираният отговор на дадено търсене в регистъра ще посочва само дали има налични данни (попадение) или не (няма попадение) в полицейския регистър на друга държава. В случай на попадение допълнителни данни ще трябва да се изискат посредством установените канали за полицейско сътрудничество.

¹⁹ Операция Archimedes се проведе през септември 2014 г. В нея участваха правоприлагащи органи от 34 държави, като координацията бе осъществена от Европол. Тази операция бе насочена срещу организирани престъпни групи и доведе до над 1000 ареста на различни места в Европа.

Агенциите на ЕС играят решаваща роля за подпомагане на оперативното сътрудничество. Те допринасят за оценката на общите заплахи за сигурността, помагат да се определят общи приоритети за оперативни действия и улесняват трансграничното сътрудничество и наказателно преследване. Държавите членки следва да използват в пълна степен подкрепата на агенциите за борба с престъпността чрез съвместни действия. Следва да се насърчава също засилването на сътрудничеството между агенциите, в рамките на съответните им мандати. След като бъде приложено, преразгледаното споразумение за сътрудничество между Европол и Frontex ще позволи такива синергии, като даде възможност на двете агенции да обменят лични данни при прилагане на подходящи гаранции за защита на данните. Евроюст и Европол следва допълнително да засилят оперативното си сътрудничество.

Въз основа на приноса на агенциите на ЕС и в тясно сътрудничество с държавите членки Комисията придоби конкретен експертен опит в изготвянето на **оценки на риска**. Комисията разработи Насоки за оценка и картографиране на риска за целите на управлението на бедствия²⁰, както и насоки относно оценката на способността на държавите членки за управление на риска, и извърши оценки на риска относно взривните вещества при въздушния превоз на товари от трети държави и относно проверките на пътници на летищата в държавите членки. Комисията възнамерява да приложи тази методология в други сфери, като например критичната инфраструктура, изпирането на пари и финансирането на тероризъм, и да оцени по-специално верижните последици на системните рискове.

Центровете за координация може да улеснят постигането на съгласувана **европейска реакция при кризи и извънредни ситуации**, като се избягва ненужно и скъпоструващо дублиране на усилията. Съгласно **клаузата за солидарност**²¹ държава членка може да поиска помощ от ЕС в случай на криза, в това число терористични нападения. Координационният център на ЕС за спешно реагиране действа като основната платформа за координация и подкрепа, работеща 24 часа в денонощието, 7 дни в седмицата, при всички кризи в контекста на Механизма за гражданска защита на Съюза²², клаузата за солидарност и интегрираните договорености за реакция на ЕС на политическо равнище в кризисни ситуации (IPCR). Той разчита на принос от страна на Комисията, агенциите на ЕС и държавите членки. Предвид нарастващите и новите рискове от бедствия, държавите членки и Комисията трябва да работят заедно за цялостното прилагане и привеждане в действие на законодателството в областта на гражданската защита от 2013 г.²³, включително за предприемането на последващи действия по рамката от Сендай за намаляване на риска от бедствия за периода 2015—2030 г.²⁴ ЕС следва да продължи да подобрява подготвеността в областта на управлението на кризи, за да осигури по-ефективна и съгласувана реакция на ЕС при кризи, предизвикани от престъпни деяния, засягащи границите, обществената сигурност и системите с критично значение. Това включва провеждането на повече съвместни полеве учения.

²⁰ SEC(2010) 1626 окончателен от 21.12.2010 г.

²¹ Член 222 от ДФЕС.

²² Механизмът за гражданска защита на Съюза беше създаден през 2001 г. с цел да се насърчи сътрудничеството между националните органи за гражданска защита в цяла Европа.

²³ Решение 1313/2013/ЕС от 17 декември 2013 г. относно Механизъм за гражданска защита на Съюза.

²⁴ Това включва мерки за по-голяма устойчивост на бедствия на инфраструктурата на местно и национално равнище, насърчаване на иновациите, създаване на по-ефективни връзки между научните изследвания, политиката и операциите, развиване на партньорства с частния сектор и системно внимание към въпросите, свързани с управлението на риска от бедствия.

На равнището на ЕС съществуват трансгранични инструменти в подкрепа на оперативното сътрудничество. **Съвместните екипи за разследване** осигуряват готова рамка за сътрудничество между държавите членки, като се сформират за фиксиран срок с цел разследване на конкретни случаи. Съвместните екипи за разследване са успешен инструмент, който следва да се използва по-редовно, като системно се търси подкрепа от агенциите. При наказателни дела с международно измерение държавите членки следва да се възползват от възможността за включване на държави в съвместните екипи за разследване. По подобен начин **съвместните митнически операции** позволяват на митническите органи да се борят с трансграничната престъпност в митническата област, като се прилага мултидисциплинарен подход. Комисията и държавите членки разработиха съвместно общи критерии за риск за извършваните от митническите органи оценки на риска за сигурността по отношение на международното движение на стоки. В съответствие със стратегията и плана за действие на ЕС за управление на риска в областта на митниците ЕС следва да продължи да укрепва капацитета си за разкриване на незаконна търговия със стоки или пари в наличност.

Сътрудничеството, осъществявано в **мрежите на националните специализирани звена**, е друг ефективен начин за осигуряване на трансграничното оперативное сътрудничество. Трансграничното сътрудничество между националните звена за финансово разузнаване (ЗВР) и националните служби за възстановяване на активи помага в борбата с изпирането на пари и за това да се осигури достъп до незаконните облаги от престъпна дейност. По подобен начин **митническите органи** си сътрудничат при управлението на рисковете в международната верига на доставки, като същевременно улесняват законната търговия²⁵. По-добрата координация и засиленото сътрудничество по отношение на дейностите по брегова охрана, извършвани на национално равнище, увеличават морската сигурност. Експерти от различни части на веригата на правоприлагане в държавите членки също така си сътрудничат чрез различни мрежи за борба с престъпленията срещу околната среда. Комисията ще подкрепи този подход в други области.

Центровете за полицейско и митническо сътрудничество (ЦПМС) в граничните райони събират на едно място правоприлагащите органи на различни държави членки. ЕС подкрепя увеличаващия се брой ЦПМС със съфинансиране, както и посредством годишни конференции за обмен на опит и най-добри практики. Въпреки че по-голямата част от обмена на информация в ЦПМС не се отнася до тежката и организираната престъпност, е важно информацията относно тези случаи да се предава до съответното национално равнище и, когато е уместно, на Европол.

Що се отнася до **регионалното сътрудничество**, след оценка на съществуващите инструменти, включително преследването по гореща следа и трансграничното наблюдение, би могло да се обърне внимание на необходимостта и добавената стойност на мерките по член 89 от ДФЕС, отнасящи се до действията на компетентните органи на една държава членка на територията на друга държава членка.

Съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси също разчита на наличието на ефективни трансгранични инструменти. Взаимното признаване на присъдите и съдебните решения е ключов елемент от рамката за сигурност. Инструменти като европейската заповед за арест доказаха своята ефективност, но други инструменти, като например обезпечаването и конфискацията на активи от

²⁵ COM(2014) 527 final от 21.8.2014 г.

престъпна дейност, все още не се използват системно във всички съответни случаи. Националните съдии следва да се възползват от Европейската съдебна мрежа за изпълнението на европейските заповеди за арест и на решенията за обезпечаване и конфискация. С изпълнението на европейската заповед за разследване ще бъде добавен още един инструмент от основно значение. Държавите членки следва по-често да използват Евроюст за координиране на трансграничните разследвания и наказателно преследване. Евроюст може да бъде от голяма помощ също и по отношение на сложни искания за правна взаимопомощ с държави извън ЕС, особено чрез мрежата на звената за контакт на Евроюст.

И накрая, създаването на Европейска прокуратура ще осигури ново измерение, що се отнася конкретно до въпроса за защитата на бюджета на ЕС от загуби вследствие на престъпна дейност.

*Институциите, агенциите и съществуващите инструменти за сътрудничество на ЕС вече предоставят ефективен набор от инструменти за превръщане на политиката за сигурност на ЕС в **оперативна реалност**. Наличието на повече синергии между агенциите на ЕС, по-системното сътрудничество и пълноценното използване на инструменти като съвместните екипи за разследване могат значително да допринесат за предотвратяване, разкриване и реакция на заплахите за сигурността.*

2.3 Действия за подкрепа: обучение, финансиране, научни изследвания и иновации

В допълнение към обмена на информация и оперативното сътрудничество, ЕС предоставя подкрепа за действия в областта на сигурността чрез обучение, финансиране и насърчаване на научните изследвания и иновациите, свързани със сигурността. Комисията се стреми да насочи тази подкрепа стратегически и по икономически ефективен начин.

Ефективността на инструментите за сътрудничество се основава на служителите на правоприлагащите органи в държавите членки, които знаят как да ги използват. Обучението е от основно значение, за да могат органите по места при оперативна ситуация да използват инструментите. Европейският полицейски колеж **СЕРОЛ** организира курсове, определя общи учебни програми за трансгранично сътрудничество и координира програми за обмен. Настоящото законодателно предложение относно СЕРОЛ допълнително ще укрепи способността му за подготовка на полицейските служители да си сътрудничат ефективно и за развитието на обща култура в областта на правоприлагането²⁶. СЕРОЛ следва да адаптира своите годишни програми за обучение към приоритетите, определени в настоящата програма. Националните полицейски школи следва също да използват финансирането от ЕС, за да направят **трансграничното сътрудничество** неразделна част от своето обучение и практически упражнения. Обучението на магистратите и на съдебните служители следва също да бъде по-добре съгласувано с приоритетите на ЕС, като се използват съществуващите структури и мрежи и подкрепата на Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN) и на Европейския портал за електронно правосъдие и електронното обучение. Комисията също така създаде Европейски център за обучение по сигурността, който дава възможност на

²⁶ COM(2014) 465 final от 16.7.2014 г.

държавите членки да подобряват капацитета си в областта на откриването и установяването на незаконни ядрени или радиоактивни материали с цел предотвратяване на заплахата.

С наскоро създадения **фонд „Вътрешна сигурност“** се осигурява адаптивен и гъвкав инструмент за справяне с най-важните предизвикателства до 2020 г. Настоящата програма задава стратегическа насока за фонда, с акцент върху областите, в които финансовата подкрепа ще донесе най-голяма добавена стойност. Приоритетните цели на фонда следва да включват актуализирането на националните звена на Шенгенската информационна система, прилагането на рамката от Прюм и установяването на единни точки за контакт. Фондът също така следва да се използва, за да се засили трансграничното оперативно сътрудничество в рамките на цикъла на политиката на ЕС за борба с тежката и организираната престъпност, както и за да се разработват „стратегии за изход“ за радикализирани лица с помощта на обмена на най-добри практики в Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията. Други инструменти на ЕС за финансиране, като например програмата на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“²⁷, европейските структурни и инвестиционни фондове, програмите на ЕС в областта на правосъдието, програма „Митници 2020“ и финансовите инструменти за външни действия може също да участват, в съответстващите им области, в подкрепа на приоритетите в Програмата за сигурност.

Средносрочният преглед на фонд „Вътрешна сигурност“ през 2018 г. ще предостави възможност да се направи преглед на това как финансирането е спомогнало за осъществяването на приоритетите на програмата и при необходимост приоритетите да бъдат преразгледани.

Научните изследвания и иновациите са от съществено значение за това ЕС да разполага с актуални данни за променящите се нужди в областта на сигурността. Изследванията могат да идентифицират нови заплахи за сигурността и тяхното въздействие върху европейските общества. Те също допринасят и за изграждането на обществено доверие в нови и основани на научни изследвания политики и инструменти. Новаторските решения ще помогнат за по-ефективното намаляване на рисковете за сигурността чрез използване на знанията, научните изследвания и технологиите. „Хоризонт 2020“ може да играе централна роля, за да се гарантира, че усилията на ЕС в областта на научните изследвания са насочени в правилна посока, включително като се отчитат нуждите на правоприлагащите органи чрез по-голямото участие на **крайните потребители** на всички етапи от процеса — от идейната фаза до пазарната реализация. Необходим е също по-голям акцент върху иновациите в областта на **гражданската защита**, в която създаването на център за знания в рамките на координационния център на ЕС за спешно реагиране и изграждането на общност от потребители ще спомогнат за изграждането на взаимодействие между научните изследвания и крайните потребители в държавите членки.

Комисията наскоро възложи на европейски организации по стандартизация да изготвят стандарт за **„защита на личния живот още при проектирането“** с цел да се насърчи въвеждането на високи стандарти на сигурност и на зачитане на основните права на най-ранен етап на технологично проектиране. Съответствието с

---

²⁷ „Хоризонт 2020“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации за периода 2014-2020 г., раздел „Сигурни общества — защита на свободата и сигурността на Европа и нейните граждани“.

този стандарт ще гарантира, че продуктите и услугите за сигурност на ЕС зачитат правата на физическите лица, и по този начин ще се повиши доверието на потребителите.

Съществуването на конкурентоспособен **отрасъл на сигурността в ЕС** може да допринесе и за автономността на ЕС при посрещането на нуждите в областта на сигурността. ЕС насърчава разработването на новаторски решения в областта на сигурността, например чрез стандарти и общи сертификати²⁸. Комисията обмисля по-нататъшни действия, като например относно алармените системи и оборудването за проверка по летищата, с цел да се премахнат пречките пред единния пазар и да се подобри конкурентоспособността на отрасъла на сигурността в ЕС на експортните пазари.

Криминалистиката е от критично значение за правоприлагането и наказателното преследване. Правоприлагащите и съдебните органи трябва да бъдат уверени, че използват криминалистични данни с високо качество, включително когато данните идват от друга държава членка. Поради това е важно да се гарантира, че криминалистичните данни, обменяни чрез системите за обмен на информация, като например рамката от Прюм за пръстови отпечатаци и ДНК профили, могат да бъдат ефективно използвани в съда. Съществуването на **европейско пространство на криминалистика**, което да хармонизира процесите на доставчиците на криминалистични услуги в държавите членки, би насърчило сътрудничеството и би осигурило доверие. Комисията първо ще работи със съответните заинтересовани страни по извършването на преглед на настоящата ситуация, след което ще определи приоритетите и евентуалните мерки за постигане на тази цел. Това може да включва обмен на най-добри практики и определянето на общи минимални стандарти.

*Сигурността следва да бъде **ключов приоритет** в широка гама от инструменти за финансиране, програми за научни изследвания и иновации, както и инициативи за обучение. Съществуващите приоритети трябва да бъдат коригирани, когато е необходимо.*

3. ТРИ ПРИОРИТЕТА

През следващите пет години тази рамка за по-добро и по-тясно сътрудничество следва да бъде разгърната, за да се отговори на три основни приоритета за европейската сигурност, като същевременно тя ще може да се адаптира към други основни заплахи, при които може да се наблюдава развитие в бъдеще.

- Терористичните атаки в Европа — последните от които в Париж, Копенхаген, Брюксел — изведоха на преден план необходимостта от решителна реакция на ЕС спрямо **тероризма и чуждестранните бойци терористи**. Към терористичните групи в зони на конфликти продължават да се присъединяват европейски граждани, които преминават през обучение и при завръщането си представляват потенциална заплаха за европейската вътрешна сигурност. Въпреки че този въпрос не е нов, мащабът на потоците от бойци към продължаващите конфликти, особено в Сирия, Ирак и Либия, както и наличието на значителни връзки между тези конфликти, са безпрецедентни.

²⁸ COM(2012) 417 от 26.7.2012 г.

- В същото време **тежката и организираната трансгранична престъпност** намират нови пътища за престъпна дейност и нови начини за избягване на разкриването. Личната, социалната и икономическата цена, породена от престъпления като трафика на хора, трафика на огнестрелни оръжия, контрабандата на наркотици и финансовите, икономическите и екологичните престъпления, е огромна. Организираните престъпни групи, които участват в незаконното превеждане през граница на мигранти, се възползват от уязвимостта на хората, търсещи закрила или по-добри икономически възможности, и са отговорни за загубата на човешки живот в името на печалбата. Организираната престъпност е в основата и на тероризма и престъпленията в кибернетичното пространство чрез такива канали, като доставката на оръжие, финансирането чрез контрабанда на наркотици и проникването на финансовите пазари.
- Накрая, **киберпрестъпността** представлява непрекъснато нарастваща заплаха за основните права на гражданите и за икономиката, както и за изграждането на успешен цифров единен пазар²⁹. Тъй като търговията и банкирането се ориентират към онлайн пространството, престъпленията в кибернетичното пространство може да породят огромни потенциални печалби за престъпниците и огромни потенциални загуби за гражданите. Киберпрестъпниците могат да действат извън границите на Съюза, за да навредят на критични инфраструктури и да целят да засегнат едновременно голям брой потърпевши в различни държави членки, при минимални усилия и риск. Наред с това такива заплахи, като пораждащите от кибертероризма, а така също и хибридните заплахи могат да се увеличат през идните години. Престъпниците злоупотребяват с технически способности за анонимизиране и с анонимни разплащателни механизми при незаконната онлайн търговия с наркотици или оръжия и при незаконните трансакции и изпирането на пари. Киберпрестъпността е също така тясно свързана със сексуалната експлоатация на деца, като се наблюдава нарастваща тревожна тенденция за насилие над деца чрез излъчване в реално време.

Тероризмът, организираната престъпност и киберпрестъпността присъстват в настоящата програма като трите **основни приоритета** за незабавни действия. Между тях **съществува ясна връзка и трансграничните заплахи** — с тяхното многопластово и международно измерение — показват необходимостта от ефективна и координирана реакция на равнище ЕС.

3.1 Борба с тероризма и предотвратяване на радикализацията

Гражданите и държавите членки очакват подкрепата на ЕС в борбата срещу тероризма и радикализацията и в улесняването на координацията и сътрудничеството между съответните органи. **Европол** разполага с нарастващ експертен опит по въпросите на тероризма и следва да се направи още една крачка в тази посока чрез консолидирането на капацитета на агенцията за правоприлагане в областта на борбата с тероризма, обединяването на ресурсите и оптимизираното използване на вече съществуващите структури, служби и инструменти, с които разполага агенцията, с цел постигане на икономии от мащаба. Това би могло да се

²⁹ Ползвателите на интернет в ЕС продължават да са много загрижени относно престъпленията в кибернетичното пространство. 85 % смятат, че рискът да станат жертва на киберпрестъпления се увеличава (проучване на Евробарометър относно киберсигурността, публикувано през февруари 2015 г.).

организира под формата на **Европейски център за борба с тероризма** в рамките на Европол, за да се засили подкрепата за държавите членки, оказвана на равнище ЕС, в рамките на сигурна среда с най-голяма поверителност при осъществяваните комуникации.

Центърът би могъл да включва 1) координационното звено „Пътници“ на Европол по въпросите на чуждестранните бойци и свързаните терористични мрежи, 2) програмата на ЕС и САЩ за проследяване на финансирането на тероризма (ППФТ), 3) децентрализираната компютърна мрежа FIU.NET, оказваща подкрепа на звената за финансово разузнаване, която ще бъдат интегрирана в Европол през 2016 г., и 4) съществуващия капацитет на Европол в областта на огнестрелните оръжия и взривните устройства. **Евроюст** следва да участва в пълна степен в дейностите на центъра с цел по-добра координация на разследванията и наказателните преследвания. Този център ще действа стриктно в рамките на правния мандат на Европол и няма да засегне изключителната отговорност на държавите членки за опазване на националната сигурност, нито ролята на Центъра на ЕС за анализ на информация (INTCEN) в областта на основаната на разузнавателни сведения оценка на терористичната заплаха.

Звеното на ЕС за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет (EU IRU), което трябва да бъде създадено в Европол до юли 2015 г., също ще бъде част от Центъра. Звеното ще разчита на опита на Европол и на държавите членки, за да може да действа като център на ЕС за експертен опит, като помага на държавите членки да установяват и премахват свързаното с насилнически екстремизъм съдържание онлайн, в сътрудничество с партньорите от отрасъла.

Освен това Комисията ще стартира през 2015 г. **форум на равнище ЕС с ИТ** дружества с цел установяване на контакти между тях и правоприлагащите органи и гражданското общество. Като се опира на подготвителните срещи, организирани през 2014 г., форумът ще се съсредоточи върху внедряването на най-добрите инструменти за противодействие на терористичната пропаганда в интернет и социалните медии. В сътрудничество с ИТ дружествата форумът ще се занимава и с опасенията на правоприлагащите органи относно новите технологии за криптиране.

Проследяването на финансовите операции може да бъде от основно значение за идентифицирането на терористични мрежи, тъй като терористите разчитат на финансиране за пътуване, обучение и оборудване. Звената за финансово разузнаване (ЗФР) може да помогнат за идентифицирането на трансгранични финансови операции на терористични мрежи и за разкриването на техните източници на финансиране. Програмата на ЕС и САЩ за проследяване на финансирането на тероризма (ППФТ) позволява на държавите членки да поискат да се извърши търсене на финансови данни, когато съществува основателно съмнение за наличието на терористична дейност. Към днешна дата ППФТ е предоставила насочваща информация, отнасяща се до голям брой заподозрени терористи и мрежите, които ги подпомагат. Държавите членки и техните компетентни органи следва да използват по-активно възможностите в рамките на ППФТ. Бъдещото интегриране на FIU.NET в Европол допълнително ще увеличи възможностите за борбата с финансирането на тероризма.

Комисията ще проучи също така **необходимостта и възможните ползи** от допълнителни мерки в областта на **финансирането на тероризма**, включително мерки относно замразяването на свързаните с тероризъм активи по силата на

член 75 от ДФЕС, относно незаконната търговия с предмети на културата, относно контрола на форми на плащане като преводи по интернет и предплатени карти, относно незаконното движение на парични средства и относно укрепването на Регламента за контрола на пари в брой³⁰.

ЕС трябва да има солидна **реакция на наказателното правосъдие** срещу тероризма, която включва наказателно разследване и преследване на лицата, които планират терористични действия или са подозирани в набиране, обучение и финансиране на тероризъм, както и в подбуждане към извършване на терористични престъпления. Много държави членки вече са въвели или планират да въведат закони за инкриминирането на такива актове. Наличието на по-последователни закони срещу престъпленията, свързани с чуждестранни бойци, в целия ЕС ще допринесе за решаването на трансграничните практически и правни предизвикателства по отношение на събирането и допустимостта на доказателства по случаи на тероризъм, както и за това да се попречи на заминаването за зони на конфликт. Комисията ще изготви оценка на въздействието през 2015 г. с оглед на актуализирането през 2016 г. на **рамковото решение от 2008 г. относно борбата срещу тероризма**³¹. Резолюция 2178 на Съвета за сигурност на ООН изисква държавите да обявят за престъпление пътуванията за зона на конфликт за терористични цели, което ще допринесе за изграждането на общо разбиране за престъпленията на чуждестранните бойци. Новата законодателна рамка следва да даде възможност за засилено **сътрудничество с трети държави** по въпросите на чуждестранните бойци, като се основава на неотдавнашния положителен опит от сътрудничеството с Турция.

Един от начините да се пресече дейността на терористичните мрежи е да се създадат повече пречки за нападенията срещу цели и за достъпа и използването на опасни вещества — например химически, биологични, радиологични и ядрени материали и прекурсори на взривни вещества. Защитата на **критичната инфраструктура**, като транспортната инфраструктура, и на **лесните мишени**, например при масови публични прояви, представлява истинско предизвикателство за правоприлагащите органи, за компетентните органи в областта на общественото здравеопазване и за органите за гражданска защита. ЕС и държавите членки си сътрудничат, за да се направи оценка на рисковете, оценка на стратегиите за смекчаване на последствията, за да се съберат най-добри практики и за да бъдат изготвени насоки. Комисията помага на специалистите чрез разработването на наръчници за подпомагане на ежедневната им работа, например в областта на авиационната сигурност.

Тероризмът в Европа се подхранва от екстремистки идеологии. Поради това е необходимо действията на ЕС за борба с тероризма да бъдат насочени към **отстраняването на първопричините за екстремизма** чрез превантивни мерки. Връзката между радикализацията и екстремисткото насилие става все по-ясна в целия ЕС. Факт е, че екстремистката пропаганда подтиква чуждестранните бойци терористи от Европа да пътуват в чужбина с цел обучение, участие в бойни действия и извършване на жестокости в зони на бойни действия, както и да заплашват вътрешната сигурност на ЕС след своето завръщане. Важен аспект на

³⁰ Регламент 1889/2005 от 26.10.2005 г.

³¹ Ще бъдат взети предвид преговорите за допълнителен протокол към Конвенцията на Съвета на Европа за предотвратяване на тероризма.

ответната реакция на ЕС е укрепването на собствената стратегическа комуникация на ЕС чрез единно изложение и представяне на фактите за конфликтите.

Реакцията на ЕС спрямо екстремизма не трябва да води до стигматизирането на която и да било група или общност. Тя трябва да почива на общите европейски ценности на търпимост, многообразие и взаимно зачитане и да насърчава свободните и плуралистични общности. ЕС трябва да подкопае подкрепата, с която се ползва тероризмът, като противодейства на въпросната пропаганда чрез солидно и непоколебимо изложение на фактите. Комисията ще следи за прилагането на съответното законодателство на ЕС в тази област³². Тя ще направи оценка на всички пропуски в законодателството и ще оказва подкрепа за наблюдението на онлайн изказванията, насаждащи омраза, и за други дейности. Тя ще подпомогне и държавите членки в разработването на проактивни практики за разследване и наказателно преследване по места. Финансирането от ЕС все повече ще се използва за подкрепа на специфично обучение на държавни служители и за насърчаване на мониторинга, докладването и регистрирането на случаи на престъпления от омраза и на изказвания, насаждащи омраза.

Образованието, участието на младежта, междурелигиозният и междукултурният диалог, заетостта и социалното приобщаване следва да играят ключова роля в предотвратяването на радикализацията чрез насърчаването на общи европейски ценности, способстването за социалното приобщаване и укрепването на взаимното разбирателство и толерантността. Приобщаващото образование може да има значителен принос в борбата с неравенствата и в предотвратяването на маргинализацията. Работата с младите хора, доброволческите дейности, спортът и културните дейности са особено ефективни за достигане до младите хора. В този контекст Комисията ще даде приоритет на борбата с радикализацията и с маргинализацията на младите хора, както и на насърчаването на приобщаването с поредица от конкретни действия съгласно стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“), Европейската стратегия за младежта, Работния план на ЕС за спорта и работния план за културата.

В подкрепа на тези дейности Комисията ще мобилизира финансиране по програмите „Еразъм+“ и „Творческа Европа“, наред с другото чрез засилване на подкрепата за мобилността на преподавателите и специалистите, работещи с младежи, както и за младежкия обмен и доброволческата дейност, за стратегическите партньорства в областта на образованието и политиката за младежта, за транснационалните мрежи, за платформите за сътрудничество на училищата, за съвместните проекти за гражданско образование и за партньорствата за сътрудничество в областта на спорта. Освен това Европейският социален фонд ще предостави финансова подкрепа на държавите членки за насърчаване на социалното приобщаване, за борба с бедността и всяка форма на дискриминация. Комисията ще предприеме и по-нататъшни изследвания в рамките на програмата „Хоризонт 2020“ за по-добро разбиране на причините и проявите на радикализацията.

ЕС е пионер в подкрепата на общностите под натиск да учат от опита на други части на Съюза. През 2014 г. Комисията набеляза десет области за структуриране

---

³² Рамково решение 2008/913/ПВР от 28.11.2008 г., Директива 2000/43/ЕО от 29.6.2000 г., Директива 2000/78/ЕО от 27.11.2000 г. и Директива 2010/13/ЕС от 10.3.2010 г.

на усилията за намиране на решение на първопричините за екстремизма³³. **Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията (RAN)** — широкообхватна мрежа в рамките на ЕС, стартирана през 2011 г., осъществява контакт между организации и мрежи в целия Съюз и свързва над 1000 специалисти, участващи пряко в предотвратяването на радикализацията и насилническият екстремизъм. Мрежата позволява обмена на опит и практики, улесняващи ранно разкриване на радикализацията, и разработването на местно равнище на превантивни стратегии и стратегии за оттегляне от радикалните кръгове.

Комисията вече е в процес на създаване на **Център за високи постижения на RAN**. Той ще действа като център на ЕС за експертни знания с цел консолидиране и насърчаване на разпространението и обмена на опит и с цел сътрудничество в борбата с радикализацията. Центърът ще добави ново практическо измерение на сътрудничеството между заинтересованите страни за борба с радикализацията.

ЕС усети също така последствията от радикализацията в съседните държави. За да се противодейства на това явление, RAN ще продължи работата си със заинтересовани страни в трети държави, като ще се отреди приоритетно място на Турция и държавите от Западните Балкани, Близкия изток и Северна Африка. В същото време трябва да се гарантира координация с външните действия на ЕС, например чрез кръг от изгънати специалисти от Европа и мюсюлманския свят, за насърчаване на интелектуалния обмен и по-широкия диалог между обществата.

Местните заинтересовани страни са в пряк контакт с хората, изложени в най-голяма степен на риск от радикализация. Те следва да бъдат добре подготвени, за да разпознават признаците на радикализация и да преценят каква интервенция може да е необходима, както и за да установят ползотворно сътрудничество с лидерите на общностите. Много държави членки са стартирали обучение, насочено към традиционните целеви групи на служителите от правоприлагащите органи и служителите в затворите, и то е с приоритетно значение поради факта, че затворите са притегателна точка за радикализацията. С подкрепата на Европейската организация на затворите и изправителните институции (EUROPRIS) Комисията ще насърчава обмена на най-добри практики и обучението по въпросите на дерадикализацията и предотвратяването на радикализацията в затворите. Обучението и подкрепата могат да бъдат успешно ориентирани и към допълнителни участници, като например социалните работници, учителите и здравните работници. RAN ще спомогне също така за разработването на сходни подходи за дерадикализация и оттегляне от радикалните кръгове („стратегии за изход“).

Комисията и Европейската служба за външна дейност ще си сътрудничат с координатора на ЕС за борба с тероризма, за да имат общ поглед върху всички инструменти на разположение на Съюза, и ще следят отблизо прилагането им.

Действия:

- *Засилване на помощните функции на Европол чрез обединяване на капацитета му за правоприлагане в областта на борбата с тероризма под формата на Европейски център за борба с тероризма в рамките на Европол;*

³³ COM(2013) 941 final от 15.1.2014 г.

- *Стартиране на форум на ЕС с ИТ дружества, за да се способства за противодействието на терористичната пропаганда, и действия във връзка с притесненията относно новите технологии за криптиране;*
- *Предприемане на по-нататъшни мерки за подобряване на борбата срещу финансирането на тероризма;*
- *Отстраняване на пропуските в реакцията срещу подбуждането към омраза по интернет;*
- *Преразглеждане на рамковото решение относно тероризма чрез предложение през 2016 г.;*
- *Преразглеждане на приоритетите при рамките на политиките на ЕС и при програмите в областта на образованието, младежта и културата;*
- *Поставяне на акцент върху предотвратяването на радикализацията в затворите и разработване на ефективни програми за оттегляне от радикалните кръгове / за дерадикализация;*
- *Стартиране на Центъра за високи постижения RAN и разширяване на работата за борба с радикализацията с Турция, Западните Балкани, Близкия изток и Северна Африка.*

3.2 Противодействие на организираната престъпност

Цикълът на политиката на ЕС за борба с организираната и тежката международна престъпност успя да предостави по-координирани стратегически насоки и съвместни операции на място. **Съседните на ЕС държави** вече са приобщени към цикъла на политиката и тяхното участие в оперативни дейности на цикъла на политиката следва да се засили. Един от приоритетите на цикъла на политиката е противодействието на организираните престъпни мрежи, които участват в незаконното превеждане на мигранти през граница, чрез засилване на трансграничните разследвания с подкрепата на агенциите на ЕС. Съвместната операция MARE, координирана от Европол, е добър пример за това как Съюзът може да бъде по-ефективен при разкриването и борбата с организираните престъпни групи, които участват в незаконното превеждане на мигранти през граница.

Основната цел на организираната престъпност е печалбата. Следователно правоприлагащите органи трябва да имат капацитет да насочат работата си към **финансирането на организираната престъпност**, което често е неразривно свързано с корупцията, измамите, фалшифицирането и контрабандата. Международните престъпни мрежи използват законни стопански структури, за да прикрият произхода на приходите си, така че са необходими действия за справяне с проникването на организираната престъпност в законната икономика.

Наскоро одобреният пакет за борба с изпирането на пари³⁴ ще помогне за идентифицирането и проследяването на подозрителни преводи на парични средства и за улесняването на ефективния обмен на информация между звената за финансово разузнаване (ЗФР). Комисията ще подкрепя прилагането на това законодателство, за да стане по-трудно за престъпниците да злоупотребяват с

³⁴ 4-та директива за борба с изпирането на пари и регламент относно информацията, придружаваща паричните преводи; вж. в тази връзка предложения на Комисията COM(2013) 45 final от 5.2.2013 г. и COM(2013) 44 final от 5.2.2013 г.

финансовата система, и ще работи по изготвянето на наднационална оценка на рисковете, в която ще се разглеждат, наред с другото, финансирането на тероризма и виртуалните валути. Тя ще установи и съгласувана политика по отношение на трети държави, в чиито режими за борба с изпирането на пари и за предотвратяване на финансирането на тероризма са налице недостатъци. Свързването на работата на националните **служби за възстановяване на активи** ще подобри трансграничното обезпечаване и конфискация на активи от престъпна дейност. Необходимо е да се приведат в съответствие и да се засилят правомощията на ЗФР, тъй като различията в техните роли затрудняват сътрудничеството и обмена на информация. Евроюст също може да предлага повече експертен опит и помощ на националните органи при провеждане на финансови разследвания. Следва да бъде подобро **взаимното признаване на решенията за обезпечаване и конфискация**. През 2016 г., както бе поискано от съзаконодателите, Комисията ще изготви проучване за осъществимост относно общи правила в областта на неоснованата на присъда конфискация на имущество, придобито от престъпна дейност.

Неотдавнашните терористични атаки насочиха вниманието към способите на организираната престъпност за достъп до **огнестрелни оръжия** и търговия с тях в Европа, дори огнестрелни оръжия за военни цели, в големи количества. Решението относно това кой може да притежава огнестрелно оръжие и кога то може да се използва е обществен избор за държавите членки. При все това разликите в националното законодателство са пречка за контрола и полицейското сътрудничество. Като приоритет е необходим общ подход за обезвреждането и деактивирането на огнестрелни оръжия, за да се предотврати повторното задействане и употреба от престъпници. През 2016 г. Комисията ще преразгледа съществуващото законодателство относно огнестрелните оръжия с цел подобряване на обмена на информация (напр. чрез въвеждане на информация относно изетите огнестрелни оръжия в информационната система на Европол), на проследяването, стандартизиране на маркировката и установяване на общи стандарти за обезвреждането на огнестрелни оръжия. В контекста на текущото оценяване Комисията ще обмисли дали да включи в новите разпоредби оръжията, предназначени за самозащита (сигнални оръжия), както и всеки друг важен аспект.

Трафикът на огнестрелни оръжия има критично **външно измерение**, като се има предвид, че много незаконни огнестрелни оръжия в ЕС са били внесени от съседни държави, в които продължава да има големи запаси от бойни оръжия. Неотдавнашният оперативен план за действие със Западните Балкани следва да се прилага в пълна степен и, ако е ефективен, да бъде приложен и в други съседни държави, по-специално държавите в Близкия изток и Северна Африка³⁵.

Пазарът на **незаконни наркотици** остава най-динамичният от престъпните пазари, като последната тенденция е разпространението на нови психоактивни вещества (НПВ). Производството на НПВ се осъществява във все по-голяма степен в ЕС, което сочи неотложността на приемането на нова законодателна рамка на ЕС. ЕС следва да продължи да подкрепя дейностите на държавите членки в борбата с незаконните наркотици, включително за превенция, като използва експертния опит на Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании (ЕЦМНН) и Европол. Комисията ще направи оценка на постигнатия напредък в изпълнението

---

³⁵ Оперативен план за действие на ЕС и Западните Балкани за борба с незаконния трафик на огнестрелни оръжия, декември 2014 г.

на плана за действие на ЕС по отношение на наркотиците за периода 2013—2016 г., който представлява също така рамката за външната политика на ЕС в областта на наркотиците и е насочен към намаляването на търсенето и предлагането на наркотици. На тази основа Комисията ще реши дали да предложи нов план за действие на ЕС за периода 2017—2020 г.

Един от основните проблеми, пред които е изправен ЕС понастоящем, е, че престъпните мрежи злоупотребяват с нуждата на хората от защита или желанието им да дойдат в Европа. Колкото по-рано може да бъде пресечено подобно престъпно незаконно превеждане през граница, толкова по-малък би бил рискът от човешки трагедии, като тези в Средиземно море, на които неотдавна станахме свидетели. Превантивните действия срещу улесняването на незаконната миграция изискват подобряване на събирането, обмена и анализа на информация. От решаващо значение е **сътрудничеството** в рамките на ЕС и с трети държави **в борбата срещу незаконното превеждане на мигранти през граница**. ЕС следва да превърне това в приоритет в партньорството си с трети държави, като предоставя помощ, за да се подпомогнат основните транзитни държави в предотвратяването и разкриването на незаконно превеждане през граница, колкото е възможно по-скоро. Засилването на действията срещу незаконното превеждане на мигранти през граница между ЕС и ключови трети държави ще бъде част от бъдещата европейска програма за миграцията.

Трафикът на хора е изключително тежко престъпление, но и много доходоносна форма на престъпност. ЕС разполага със специална правна рамка и рамка на политиката³⁶, за да увеличи сътрудничеството в максимална степен и за да превърне този въпрос в приоритет за органи като Европол и Евроюст. Чрез координиран и съгласуван подход сегашната стратегия допринесе за борбата с трафика на хора на регионално, национално, европейско и международно равнище. Комисията възнамерява да разработи стратегия за периода след 2016 г., която се основава на съществуващата рамка.

Престъпленията спрямо околната среда — например незаконните превози и последващото изхвърляне на опасни отпадъци — могат да нанесат значителни щети на околната среда и човешкото здраве, да намалят държавните приходи и да наложат на данъкоплатците разходи за дейности по почистване. Незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна представлява заплаха за биологичното разнообразие, а в регионите източници като Африка — и за устойчивото развитие и регионалната стабилност³⁷. Комисията ще разгледа необходимостта от засилване на мониторинга и мерките за правоприлагане, например чрез увеличаване на обучението за служителите на правоприлагащите органи, подкрепа на съответните мрежи от професионалисти, както и чрез допълнително сближаване на наказателните санкции в целия ЕС.

Местните власти трябва да играят ключова роля в борбата с организираната престъпност, наред с работата на правоприлагащите и съдебните органи. Организираната престъпност често мисли глобално, но действа по места, което налага мултидисциплинарен подход за ефективното ѝ възпиране и борба с нея. В съответствие с това ЕС разработи подход, който съчетава инструменти на административно равнище за предотвратяване на проникване в публичния сектор

³⁶ Директива 2011/36/ЕС от 5.4.2011 г.; COM(2012) 286 final от 19.6.2012 г.

³⁷ COM(2014) 64 final от 7.2.2014 г.

или икономиката. В много случаи местните власти са в най-добра позиция да идентифицират и предотвратят проникването на престъпни мрежи в законната икономика, например при възлагането на обществени поръчки или предоставянето на лицензи за казина, и те следва да разполагат с необходимите инструменти, за да обменят информация с други публични административни органи или правоприлагащи органи. По-голямо внимание следва също така да бъде отделено на работата на **Европейската мрежа за превенция на престъпността**. С финансовата подкрепа на ЕС мрежата споделя най-добрите практики в предотвратяването на престъпността.

Предотвратяването и борбата с **корупцията** в Европейския съюз изисква цялостен подход. През 2014 г. Комисията публикува първия доклад на ЕС за борбата с корупцията. В доклада се прави общ преглед на равнище ЕС, посочват се тенденциите и най-добрите практики и се анализират събитията във всяка държава — членка на ЕС, като докладът се стреми да подкрепи правителствата, гражданското общество и други заинтересовани страни в предотвратяването и борбата с корупцията. ЕС предприе редица стъпки за борба с корупцията: инициативи в областта на политиката и за мониторинг (включително признаването на цената за икономиката в рамките на Европейския семестър), законодателство и програми за финансиране.

Действия:

- *Разширяване към съседните държави на обхвата на работата на цикъла на политиката на ЕС;*
- *Преразглеждане на възможните мерки за неоснована на присъда конфискация;*
- *Преразглеждане на законодателството за огнестрелните оръжия с предложения през 2016 г.;*
- *Приемане на стратегия за периода след 2016 г. относно трафика на хора;*
- *Стартиране на съвместни действия и въвеждане на стратегии за сътрудничество с ключови трети държави за борба с незаконното превеждане на мигранти през граница;*
- *Преразглеждане на съществуващата политика и на действащото законодателство в областта на престъпленията спрямо околната среда с цел представяне на предложения през 2016 г.*

3.3 Борба с киберпрестъпността

Киберсигурността е първата защитна линия срещу престъпленията в кибернетичното пространство. Стратегията на ЕС за киберсигурност от 2013 г. е насочена към установяване на високорисковите области, към сътрудничество с частния сектор за отстраняване на пропуските и към предоставяне на специализирано обучение. Важен елемент в прилагането на стратегията ще бъде бързото приемане на предложението за директива относно мрежовата и информационната сигурност³⁸. Прилагането на тази директива не само би насърчило по-доброто сътрудничество между правоприлагащите органи и органите в областта на киберсигурността, а предвижда и изграждане на капацитета на компетентните органи на държавите членки и трансграничното уведомяване за инциденти в областта на киберсигурността. Агенцията на ЕС за мрежова и информационна сигурност също допринася за реакцията на ЕС по проблемите на

³⁸ COM(2013) 48 final от 7.2.2013 г.

киберсигурността, като работи за постигане на високо равнище на мрежова и информационна сигурност.

Гарантирането на пълното прилагане на действащото законодателство на ЕС е първата стъпка в борбата с киберпрестъпността. Директивата от 2013 г.³⁹ относно атаките срещу информационните системи инкриминира използването на инструменти като зловреден софтуер и засилва рамката за обмен на информация относно атаките. Директивата от 2011 г.⁴⁰ относно борбата със сексуалната експлоатация на деца сближава националното законодателство за предотвратяване на сексуалното посегателство над деца в интернет. Комисията работи с държавите членки, за да гарантира правилното прилагане на тези директиви. Нежно е също нормите да бъдат актуални. Гражданите са загрижени относно въпроси като измамите с плащания. При все това рамковото решение от 2001 г. относно борбата с измамата и подправянето на платежни средства, различни от парите в брой⁴¹ вече не отразява днешните реалности и новите предизвикателства като виртуалните валути и мобилните плащания. Комисията ще оцени степента на прилагане на действащото законодателство, ще се консултира със съответните заинтересовани страни и ще оцени необходимостта от по-нататъшни мерки.

Киберпрестъпността по своята същност е географски безгранична, гъвкава и иновативна. При предотвратяването, разкриването и наказателното преследване правоприлагането трябва да не отстъпва по находчивост на престъпниците и да предугажда действията им. Киберпрестъпността налага компетентните съдебни органи да преосмислят начина, по който си сътрудничат в рамките на своята компетентност и приложимото право, за да се гарантира по-бърз трансграничен достъп до доказателства и информация, като се вземат предвид настоящите и бъдещите технологични разработки като изчисленията в облак (cloud computing) и „интернет на нещата“ (Internet of Things). Събирането на електронни данни в реално време от други юрисдикции по въпроси като собственици на IP адреси или други електронни доказателства и гарантирането на тяхната допустимост в съда са основни въпроси. За това се изискват и висококвалифицирани служители в областта на правоприлагането, които съумяват да са в крак със значителното нарастване на обхвата, сложността и видовете престъпления в кибернетичното пространство.

Необходими са ясни правила, за да се гарантира, че принципите за защита на личните данни са спазени изцяло, а правоприлагащите органи получават достъп до данните, от които се нуждаят, за да защитават неприкосновеността на личния живот на гражданите в борбата с киберпрестъпността и кражбата на самоличност. **Сътрудничеството с частния сектор** също е от решаващо значение, като публично-частните партньорства следва да структурират общите усилия за борба с киберпрестъпността. Реакцията спрямо престъпленията в кибернетичното пространство (напр. фишинг) трябва да обхваща цялата верига: от Европейския център за борба с киберпрестъпността на Европол и екипите за незабавно реагиране при компютърни инциденти в държавите членки, засегнати от атаката, до доставчиците на интернет, които могат да предупреждават крайните потребители и да предоставят техническа защита. Накратко, престъпленията в

³⁹ Директива 2013/40/ЕС от 12.8.2013 г.

⁴⁰ Директива 2011/92/ЕС от 13.12.2011 г.

⁴¹ Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета от 28.5.2001 г.

кибернетичното пространство изискват нов подход към правоприлагането в ерата на цифровите технологии.

Европейският център за борба с киберпрестъпността на Европол може да се опре на досегашната си работа, за да се превърне в централна информационна платформа за правоприлагането в тази област. Конвенцията от Будапеща на Съвета на Европа за престъпления в кибернетичното пространство, ратифицирана от повечето държави членки, остава международният стандарт за сътрудничество и образец за националното законодателство и законодателството на ЕС. Всички държави членки следва да ратифицират Конвенцията. Инициативи, като например работната група ЕС—САЩ по въпросите на киберсигурността и киберпрестъпността и Глобалния алианс срещу сексуалното посегателство над деца в интернет, показват ползата от международното сътрудничество и следва да се насърчават, а взаимодействията с дейности за изграждане на киберкапацитет, финансирани по линия на инструментите за външна помощ, следва да бъдат засилени.

Евроюст следва да продължи да улеснява обмена на най-добри практики и да установява предизвикателствата по отношение на събирането и използването на електронни доказателства при разследване и наказателно преследване на престъпления, улеснени от интернет, при спазване на необходимите гаранции. Комисията ще работи, за да гарантира, че съответните съвременни средства за комуникация (като протокола за интернет телефония), могат да бъдат обхванати от съдебно разследване, наказателно преследване и правна взаимопомощ. Различните стандарти относно допустимостта на доказателствата не трябва да представляват пречка за борбата срещу тероризма и организираната престъпност.

Действия:

- *Подновен акцент върху прилагането на съществуващите политики относно киберсигурността, атаките срещу информационните системи и борбата със сексуалната експлоатация на деца;*
- *Преразглеждане и евентуално разширяване на законодателството относно борбата срещу измамите и фалшифицирането на безлични плащания, за да бъдат обхванати по-нови форми на престъпления и фалшифициране на финансови инструменти, с цел представяне на предложения през 2016 г.;*
- *Преглед на пречките пред наказателните разследвания на престъпленията в кибернетичното пространство, по-специално въпросите, свързани с компетентната юрисдикция и правилата относно достъпа до доказателства и информация;*
- *Засилване на действията за изграждане на киберкапацитет в рамките на инструментите за външна помощ.*

4. СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

В Европейската програма за сигурност се излагат необходимите действия, за да се осигури високо равнище на вътрешна сигурност на ЕС. Тя следва да бъде **обща програма**. Успешното ѝ прилагане зависи от политическата ангажираност на всички участници в процеса да положат повече усилия и да осъществяват по-добро сътрудничество. Тук се включват институциите на ЕС, държавите членки и агенциите на ЕС. Тя изисква глобална визия, като сигурността заема водещо място сред външните ни приоритети. ЕС трябва да бъде в състояние да реагира на

неочаквани събития, да се възползва от нови възможности, да предвижда и да се приспособява към бъдещите тенденции и рискове за сигурността.

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да одобрят настоящата програма в качеството ѝ на обновена стратегия за вътрешна сигурност с оглед на предстоящото заседание на Европейския съвет през юни 2015 г. Комисията приканва към активно участие в осъществяването на програмата в тясно сътрудничество с всички съответни участници Тя приканва институциите на ЕС и държавите членки да разглеждат настоящата програма като **основа за сътрудничество и съвместни действия от страна на Съюза** в областта на сигурността през следващите пет години с цел изграждането на истинско пространство на вътрешна сигурност на ЕС.